

Комплексна оцінка фінансового стану переробних підприємств АПК на основі використання рейтингових та матричних моделей

Смолій Л.В., к.е.н., доцент

Уманський національний університет садівництва

Кризові процеси в національній економіці виявили значну вразливість виробничого потенціалу економіки України та відобразились на фінансовому становищі підприємств переробної промисловості АПК. Брак власних коштів та дорожнеча кредитних ресурсів, постійні зростання цін на енергоносії, податковий тягар, інфляція, відсутність ефективних механізмів підтримки та стимулювання інвестиційної діяльності, зменшення обсягів збуту через зниження платоспроможності покупців, повільне кредитування економіки, значний ступінь зношеності основних виробничих фондів, несприятливий інвестиційний клімат в країні значно погіршують економічне становище підприємств. Досягнення стабільності фінансового стану та загальної ринкової стійкості в таких умовах стає надзвичайно важливим та складним завданням.

Переробна промисловість АПК є однією з найважливіших складових загальнонаціональної системи будь-якої держави, її функція полягає в оптимальному задоволенні потреб населення країни якісними, економічно й фізично доступними продуктами харчування при переважному продовольчому самозабезпеченні держави з корективами на участь у глобалізаційних процесах. На Черкащині сформовано потужний потенціал у переробній промисловості як складовій частині агропромислового комплексу. Галузь в регіоні представлена м'ясною, молокопереробною, цукровою, хлібопекарською, кондитерською, плодоовочеконсервною, спиртовою та лікєро-горілочною, пивоварною, олійно-жировою галузями та виробництвом безалкогольних напоїв, які максимально впливають на розвиток області. Переробна галузь займає ключове значення в промисловому потенціалі області. У 2018 р. переробні підприємства АПК виробили та реалізували продукції на майже на 30 млрд грн, що становить 51,9%

промислової продукції області та 7,5% від загального обсягу реалізації даних видів продукції по Україні (табл. 1).

1. Основні показники розвитку переробної галузі АПК Черкаської області

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення, 2018 р. до 2014 р., разів
Обсяг реалізованої продукції, млн грн	15546,6	20239,8	23434,3	25489,3	29998,8	1,93
Частка продукції галузі у промисловій продукції в області, %	50,6	53,4	48,4	43,7	51,9	1,03
Частка продукції галузі області у продукції галузі України, %	6,9	8,0	9,0	8,4	7,5	1,09
Чисельність працівників, тис. осіб	15,6	16,1	15,8	15,1	14,5	0,93

Джерело: розраховано за даними Головного управління статистики в Черкаській області

Аналіз динаміки обсягів виробництва переробної промисловості показав, що у вартісному виразі забезпечується їх нарощування. В цілому вартість виробленої продукції у фактичних цінах за п'ять років зросла в 1,9 разів. Збільшується також і частка продукції галузі – як у вартості промислової продукції в області, так і в загальному обсязі продукції переробної промисловості України, на 3% та 9% відповідно. Це свідчить про зростання значення галузі в економіці галузів регіональному та національному розрізі.

Динаміка розвитку переробної промисловості Черкаської області за більшістю видів продукції в натуральному виразі характеризується скороченням

обсягів виробництва. Максимального річного приросту обсягів виробництва у 30,2% було досягнуто у 2015 році (рис. 1).

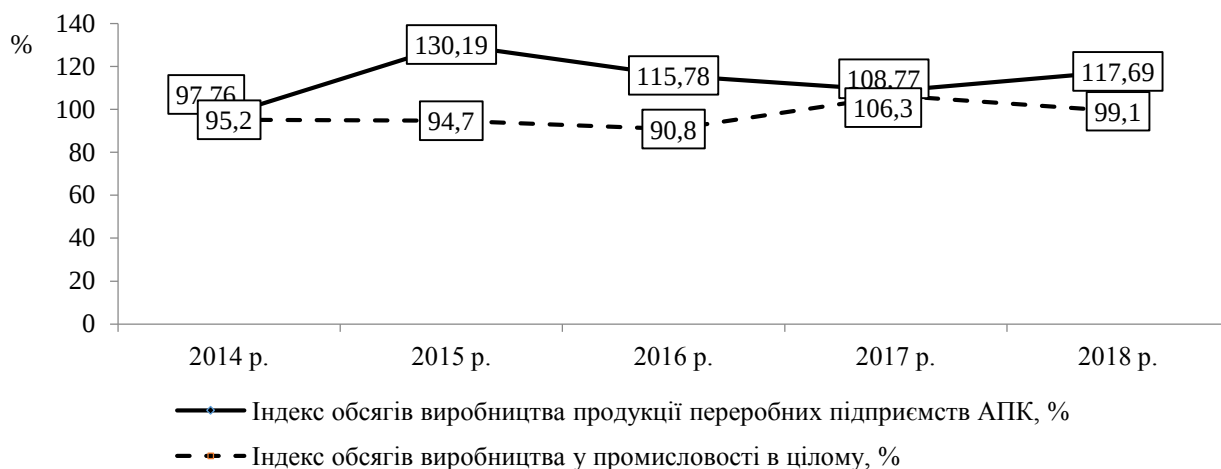

Рис. 1. Порівняння індексів обсягів виробництва продукції переробних підприємств АПК та у промисловості в цілому, %

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики та Головного управління статистики в Черкаській області

Починаючи з 2016 р., спостерігається уповільнення темпів зростання. Впродовж усього досліджуваного періоду індекси обсягів виробництва продукції переробної промисловості випереджали середньопромислові, що свідчить про достатність передумов для розвитку в майбутньому.

Оцінка найважливіших параметрів господарської діяльності переробних підприємств АПК на основі фінансово-економічних показників може надати всебічну та об'єктивну оцінку з позицій фінансової стійкості, майнового стану, ліквідності, платоспроможності, ділової активності та ефективності господарської діяльності. Водночас, економічні явища та процеси мають нелінійний, випадковий характер, характеризуються відповідним ризиком і їх неможливо спостерігати та досліджувати окремо один від одного. Тому проведення комплексної оцінки на основі узагальнюючих показників може надати більш об'єктивне та загальне уявлення про фінансовий стан досліджуваних суб'єктів господарювання.

Комплексний аналіз фінансового стану дає можливість отримати повну, всебічну та об'єктивну оцінку стану підприємств. Він спрямований на підтримання фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства і забезпечення ефективності господарювання у довгостроковій перспективі. Визначення реального фінансового стану аналізованих переробних підприємств системи АПК Черкаської області ускладнюється через те, що під час аналізу необхідно використовувати значну кількість показників. Деякі з них характеризують діяльність підприємств з позитивного боку, інші – з негативного. Різномісність і різномірність цих показників ускладнює виявлення загальних тенденцій у фінансовому стані підприємства.

Саме тому, в процесі фінансового аналізу і оцінки стану економічних систем, виникає необхідність використання формалізованих методів згортання значної кількості аналітичних характеристик з метою переходу до порівняно невеликої кількості узагальнюючих (інтегральних) показників¹.

Комплексна оцінка характеризується значенням конкретного показника, який синтезує певні сторони діяльності об'єкта дослідження, отриманого на основі математичної обробки системи окремих показників. Така оцінка використовується у порівняльному аналізі для визначення рейтингу підприємств на підставі вибору найкращого з них. Перевагою комплексної оцінки є можливість аналізу і порівняння результатів фінансово-господарської діяльності підприємств різних організаційно-правових форм і форм власності, які належать до різних галузей і сфер діяльності.

Комплексна оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства може проводитися на основі використання матричних моделей, за допомогою яких можна отримати єдиний інтегральний показник.

Результативною для розрахунків показників комплексної оцінки є матриця A :

¹ Мельник О.Г. Системи діагностики діяльності підприємств: полікритеріальна концепція та інструментарій: моногр. Львів: Вид. Львівської політехніки, 2013. 344 с.

$$A = \begin{cases} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1i}; \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2i}; \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ a_{j1} & a_{j2} & \dots & a_{ji}; \end{cases}$$

де a_{ji} – стандартизовані показники фінансового стану j -го підприємства².

Для того, щоб побудувати матрицю, необхідно скласти систему оцінних показників підприємства, до яких належать коефіцієнти, що характеризують фінансову стійкість, платоспроможність і ліквідність, ділову активність, рентабельність витрат, продажів, майна, власного капіталу, інші напрями фінансово-господарської діяльності підприємства.

Для комплексної рейтингової оцінки фінансового стану на основі матричної моделі використовуються методи сум, бальної оцінки і методи відстаней³. За методом сум підсумовуються всі значення обраних показників по кожному підприємству. Для отримання комплексної оцінки показників використовується така формула⁴:

$$R_j = \sum_{i=1}^n a_{ij}, \quad (1)$$

де R_j – комплексна оцінка показників по кожному j -му підприємству;

a_i – значення показників ($i = 1, n$);

n – кількість показників;

j – порядковий номер підприємства.

На рис. 2 наведено результати комплексної оцінки окремих переробних підприємств АПК за методом сум. Рейтингова оцінка складалась на основі 24 показників, за якими здійснювалась оцінка фінансового стану в розрізі підприємств.

² Вакульчик О.М., Книшек О.О., Петросян А.М. Інтегральна оцінка фінансового стану суб'єктів господарювання під час отримання статусу уповноваженого економічного оператора. *Вісник АМСУ. Серія: „Економіка”*. 2014. № 1(51). С. 98–105.

³ Москаленко В.П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 6. С. 180–191.

⁴ Логвиненко Ю. Л. Сутність та значення рейтингів у підприємницькому середовищі. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 19.3. С. 223 – 231.

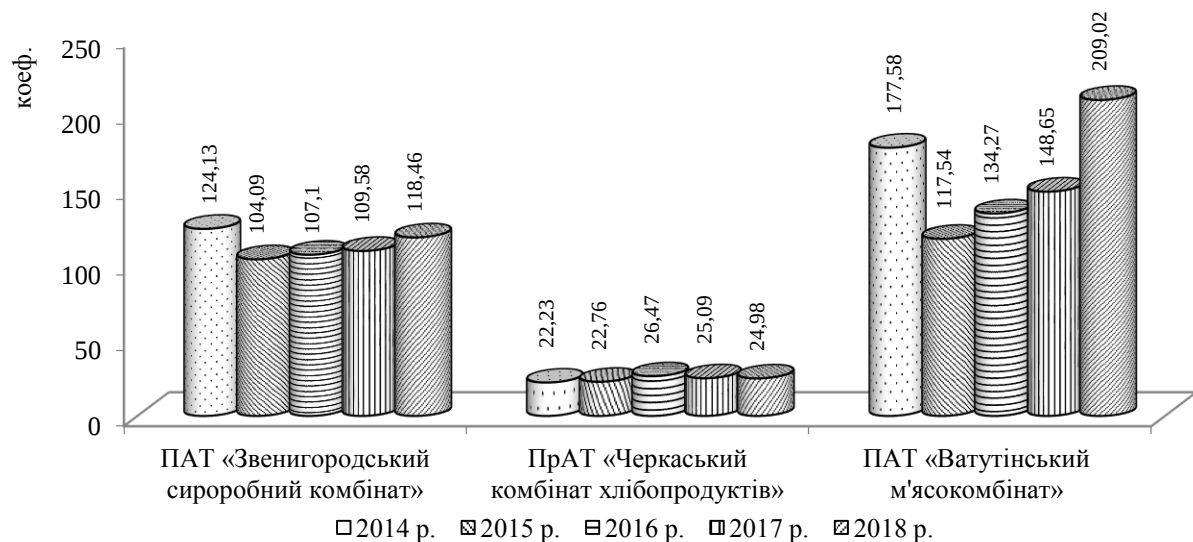

Рис. 2. Рейтингова оцінка фінансового стану окремих переробних підприємств АПК Черкаської області за методом сум, коеф.

Джерело: дані річної фінансової звітності підприємств

Рейтинг підприємств визначається на підставі ранжування показників комплексної оцінки в порядку зростання або убутання. Чим вищий показник комплексної оцінки, тим більш високий рейтинг підприємства. Результати комплексної оцінки за методом сум показали, що ПАТ «Ватутінський м'ясокомбінат» має найвищі показники, що характеризують фінансовий стан підприємств, найнижчий ранг у ПрАТ «Черкаський комбінат хлібопродуктів». Детальний аналіз показав, що високі позиції в рейтингу ПАТ «Ватутінський м'ясокомбінат» отримав переважно завдяки високим значенням показників ділової активності. Загальна динаміка рейтингового показника показує спільні тенденції для перших двох підприємств – після значного погіршення фінансового стану у 2015 р. в подальшому спостерігається поступове покращення ситуації, і в 2018 р. у ПАТ «Ватутінський м'ясокомбінат» сумарний показник перевищує значення 2014 р. Розрив у результатах комплексної оцінки фінансового стану між підприємствами, що займають найвищу і найнижчу позицію в рейтингу, становить 5–8 разів.

Детальний аналіз показав, що високі позиції в рейтингу ПАТ «Ватутінський м'ясокомбінат» отримав переважно завдяки високим значенням коефіцієнтів ділової активності, тоді як показники рівнів рентабельності в окремі роки на цьому підприємстві мали від'ємні значення. Отже, цей метод має певні недоліки, які пов'язані з можливими обмеженнями у виборі показників, що може спричинити завищену оцінку рейтингового коефіцієнта. Це відбувається тоді, коли низькі результати окремих показників перекриваються високими результатами окремих показників. Для дотримання об'єктивності аналізу необхідно виключити ті показники, які найбільшою мірою можуть впливати на кінцевий результат рейтингової оцінки.

За методом балів підсумовуються бали, які присвоюються кожному підприємству. Для отримання комплексної оцінки показників використовується така формула⁵:

$$R_j = \sum_{i=1}^n b_{ig}, \quad (2)$$

де R_j – комплексна оцінка показників по кожному j -му підприємству;

b_{ig} – бал, що привласнюється кожному значенню показника ($i = 1, n$);

n – кількість показників;

j – порядковий номер підприємства.

Підсумок бальної оцінки результатів фінансово-господарської діяльності аналізованих підприємств наведено на рис. 4.

Результати аналізу підтвердили висновки, отримані при використанні методу сум для оцінки фінансового стану підприємств. Найкращі позиції серед досліджуваних суб'єктів господарювання займає ПАТ «Ватутінський м'ясокомбінат», для якого отримано найменшу кількість балів, що означає вищий рейтинг. Найгірше становище склалося у ПрАТ «Черкаський комбінат хлібопродуктів», причому існує тенденція до збільшення розриву в позиціях.

⁵ Мілінчук О.В. Інтегральна оцінка фінансового потенціалу підприємств харчової промисловості Житомирського регіону. *Університетські наукові записки*. 2015. № 2(30). С.368–373.

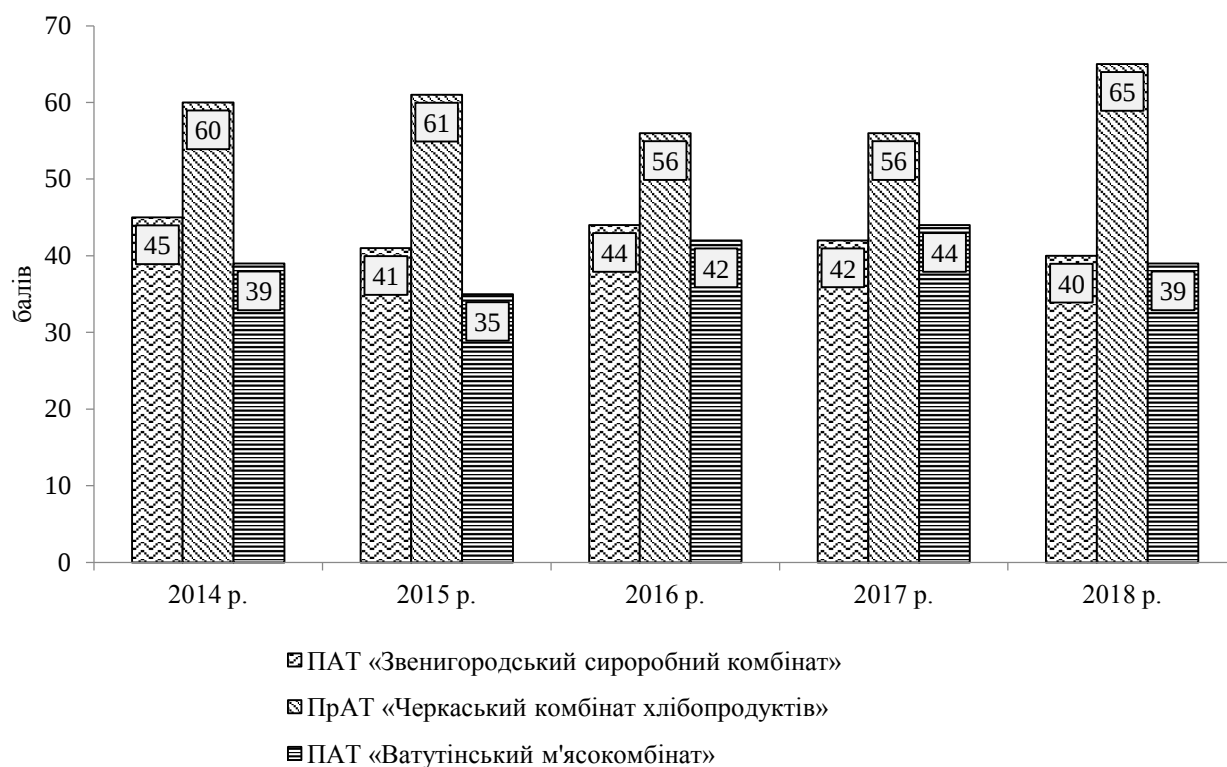

Рис. 4. Рейтингова оцінка фінансового стану окремих переробних підприємств АПК Черкаської області за методом балів

Об'єктивну оцінку фінансового стану підприємств також забезпечує метод інтегральної оцінки, для якого характерним є визначення оптимальної направленості зміни показників, їх стандартизація відносно оптимальних значень і розрахунок загальної рейтингової оцінки фінансового стану підприємства. Для оцінки фінансового стану на основі визначення абсолютної величини розрахункового значення інтегрованого показника є характерним формування сукупності цільових показників, які з метою спрощення математичної обробки інформації поділяються на чотири групи по чотирьох напрямках дослідження: перший напрям дослідження – ліквідність; другий – рентабельність; третій – ділова активність; четвертий – фінансова стійкість. Зважування показників відбувається на основі рівнозначної відносної ваги напрямів дослідження та цільових показників⁶.

⁶ Бержанір І.А., Вінницька О.А., Гвоздей Н.І. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства. *Молодий вчений*. 2018. № 2 (54). С. 682–686

Розрахункові значення цільових показників формують матрицю вхідних значень, на основі матриці вхідних та оптимальних значень формується нормалізована матриця, що відображає рівень відповідності фактичних значень цільових показників їх оптимальним значенням. Вихідні показники матриці (a_{ij}) стандартизуються щодо найкращих значень показників (a'_{ij}), отриманих різними підприємствами, за формулою⁷:

$$x_{ij} = \frac{a_{ij}}{a'_{ij}}, \quad (3)$$

де x_{ij} – стандартизовані показники стану j -го підприємства.

Для кожного підприємства визначається значення його рейтингової оцінки за формулою⁸:

$$R_j = \sqrt{(1 - x_{1j})^2 + (1 - x_{2j})^2 + \dots + (1 - x_{nj})^2}, \quad (4)$$

де R_j – рейтингова оцінка для j -го підприємства;

$x_{1j}, x_{2j}, \dots, x_{nj}$ – стандартизовані показники j -го підприємства.

Підприємства упорядковуються (ранжуються) у порядку спадання рейтингової оцінки. Найвищий рейтинг має підприємство з мінімальним значенням R .

За формулами (3), (4) з використанням табличного редактора MS Excel розраховано підсумкову рейтингову оцінку фінансового стану аналізованих підприємств (табл. 2).

2. Рейтингова оцінка фінансового стану окремих переробних підприємств АПК Черкаської області

Назва підприємства	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
ПАТ «Звенигородський сироробний комбінат»	2,118	2,336	1,891	2,134	2,137
ПрАТ «Черкаський комбінат хлібопродуктів»	4,594	3,896	3,402	3,372	3,509
ПАТ «Ватутінський м'ясокомбінат»	3,669	2,133	3,475	2,712	1,769

⁷ Клементьєва О.Ю. Удосконалення інтегральної оцінки фінансового стану промислового підприємства. *Культура народів Причорномор'я*. 2015. № 64. С. 55-59

⁸ Там само

Результати розрахунків показали, що, за даними звітності аналізованих підприємств, найкращі позиції в рейтингу у 2018 р. займає ПАТ «Ватутінський м'ясокомбінат», найгірший фінансовий стан виявлено у ПрАТ «Черкаський комбінат хлібопродуктів». Аналіз фінансового стану за цим методом дозволяє отримати оцінку не тільки поточного стану підприємства на певну дату, але і його зусиль та здібностей щодо зміни фінансового стану на перспективу. Така оцінка визначає ефективний рівень використання усіх виробничих та фінансових ресурсів підприємства і є надійним вимірником його конкурентоспроможності в даній галузі діяльності.

Аналіз інтегрального показника в розрізі підприємств у динаміці дозволяє зробити висновок про те, що у ПАТ «Ватутінський м'ясокомбінат» за останні п'ять років значно покращився фінансовий стан. Значення інтегрального показника зменшилося більш як удвічі, що є результатом підвищення ефективності використання підприємством своїх ресурсів, власного та залученого капіталу, необоротних і оборотних активів. У ПАТ «Звенигородський сироробний комбінат» спостерігається відносно стабільна динаміка, діапазон коливань значень інтегрального показника становив впродовж досліджуваного періоду від 1,891 до 2,336. ПрАТ «Черкаський комбінат хлібопродуктів», фінансово-господарська діяльність якого характеризується найменш надійним фінансовим станом, за 2014 – 2018 рр. також значно покращує свої позиції, хоча і залишається останнім в рейтингу серед аналізованих підприємств.

Описана методика рейтингової оцінки фінансового стану підприємств має певні переваги:

- базується на комплексному, багатовимірному підході до оцінки фінансового стану підприємства;
- рейтингова оцінка фінансового стану підприємства базується на підставі даних публічної звітності підприємств. Методика оперує найважливішими показниками фінансового стану, що використовуються на практиці у ринковій економіці;

– рейтингова оцінка є порівняльною і враховує реальні досягнення господарюючих суб'єктів;

– для отримання рейтингової оцінки використовується гнучкий обчислювальний алгоритм, що реалізує можливості математичного моделювання порівняльної комплексної оцінки фінансово-господарської діяльності підприємств⁹.

Крім цього, поряд з оцінюванням фінансового стану підприємств в цілому, доцільно давати оцінку також і на основі складових інтегральної оцінки, що дозволить виявити слабкі місця в діяльності підприємств та визначити напрями, в яких необхідно сконцентрувати зусилля щодо поліпшення загального фінансового стану.

Науковцями виділяється 12 типів фінансового стану підприємств на основі аналізу основних складових інтегральної оцінки, а саме: ефективності використання капіталу (Z), фінансової стійкості (X), ліквідності та платоспроможності (Y)¹⁰. На основі методики, що описана Клементьєвою О.Ю.¹¹, пропонується визначати інтегральний показник за кожною з часткових груп за формулою:

$$I = \sum_1^m \frac{x_i}{a_i} \omega_i, \quad (5)$$

де x_i – фактичне значення фінансового показника;

a_i – стандартне значення фінансового показника;

ω_i – вага (значимості) фінансового коефіцієнта;

m – кількість фінансових показників рейтингової оцінки.

В таблицях 3, 4, 5 наведено результати розрахунку інтегрального та часткових показників за згаданою методикою для кожного з підприємств.

⁹ Лахтіонова Л.А. Модель внутрішнього аналізу фінансової стійкості компанії на основі абсолютних її показників. URL: [http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/73.pdf](http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/73.pdf)

¹⁰ Шурпенкова Р. К. Методика аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2016. Вип. 1 (99). С. 108-116.

¹¹ Клементьєва О.Ю. Удосконалення інтегральної оцінки фінансового стану промислового підприємства. *Культура народів Причорномор'я*. 2015. № 64. С. 55-59

3. Інтегральна оцінка фінансового стану

ПАТ «Звенигородський сироробний комбінат»

	ω_i	a_i	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Нормалізовані показники ефективності використання капіталу, Z							
Рентабельність поточних активів	6	0,1	22,80	1,20	3,00	3,60	4,80
Ефективність використання власного капіталу	2	0,0 6	1,33	0,67	0,67	2,00	2,67
Рентабельність операційної діяльності	10	0,1	2,00	1,00	2,00	3,00	3,00
Рентабельність продажу за чистим прибутком	4	0,0 5	1,60	0,80	4,00	2,40	2,40
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	3	2,4	11,09	10,51	10,30	9,20	9,78
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3	5	40,19	30,61	31,45	29,30	33,59
Всього, Z			79,01	44,79	51,42	49,50	56,24
Нормалізовані показники платоспроможності та ліквідності, Y							
Коефіцієнт покриття	2	0,2	36,90	24,10	17,10	27,00	24,30
Коефіцієнт швидкої ліквідності							
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2	0,7	0,0002	0,000 5	0,000 7	0,000 8	0,004
Всього, Y			36,90	24,10	17,10	27,00	24,30
Нормалізовані показники фінансової стійкості, X							
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	2	0,1	14,4	11,8	8,2	12,6	11,8
Коефіцієнт фінансової незалежності	2	0,5	3,4	3,04	2,52	3,04	2,84
Всього, X			17,8	14,84	10,72	15,64	14,64
Інтегральний показник, I			133,72	83,73	79,24	92,14	95,18

4. Інтегральна оцінка фінансового стану

ПрАТ «Черкаський комбінат хлібопродуктів»

	ω_i	a_i	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Нормалізовані показники ефективності використання капіталу, Z							
Рентабельність поточних активів	6	0,1	1,20	1,20	2,40	1,80	0,60
Ефективність використання власного капіталу	2	0,06	0,67	0,67	1,33	1,00	0,33
Рентабельність операційної діяльності	10	0,1	4,00	6,00	9,00	11,00	3,00
Рентабельність продажу за чистим прибутком	4	0,05	2,40	4,00	6,40	4,80	2,40
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	3	2,4	1,70	1,05	1,50	1,49	1,46
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3	5	2,70	2,51	3,48	2,54	2,20
Всього, Z			12,67	15,42	24,11	22,63	9,99
Нормалізовані показники платоспроможності та ліквідності, Y							
Коефіцієнт покриття	2	0,2	9,00	9,50	10,10	10,00	10,20
Коефіцієнт швидкої ліквідності							
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2	0,7	0,0002	0,0005	0,0007	0,0008	0,004
Всього, Y			9,00	9,50	10,10	10,00	10,20
Нормалізовані показники фінансової стійкості, X							
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	2	0,1	27,2	16,8	24	23,8	23,4
Коефіцієнт фінансової незалежності	2	0,5	1	1,12	0,92	0,76	0,68
Всього, X			17,8	14,84	28,2	17,92	24,92
Інтегральний показник, I			15,99	33,59	46,43	30,27	27,64

5. Інтегральна оцінка фінансового стану

ПАТ «Ватутінський м'ясокомбінат»

	ω_i	a_i	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Нормалізовані показники ефективності використання капіталу, Z							
Рентабельність поточних активів	6	0,1	12,00	7,20	-1,20	6,60	0,60
Ефективність використання власного капіталу	2	0,06	6,67	4,00	-0,67	3,67	4,33
Рентабельність операційної діяльності	10	0,1	7,00	6,00	-1,00	6,00	7,00
Рентабельність продажу за чистим прибутком	4	0,05	4,80	4,00	-0,80	4,80	5,60
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	3	2,4	14,55	12,98	20,38	14,28	8,70
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3	5	29,42	27,42	36,70	27,51	25,82
Всього, Z			74,43	61,60	53,40	62,85	52,05
Нормалізовані показники платоспроможності та ліквідності, Y							
Коефіцієнт покриття	2	0,2	8,60	16,20	18,20	13,40	13,60
Коефіцієнт швидкої ліквідності							
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2	0,7	0,0002	0,0005	0,0007	0,0008	0,004
Всього, Y			8,60	16,20	18,20	13,40	13,60
Нормалізовані показники фінансової стійкості, X							
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	2	0,1	-6,4	0,4	2,8	-6,4	3,2
Коефіцієнт фінансової незалежності	2	0,5	1,12	1,56	1,32	0,64	0,84
Всього, X			-5,28	1,96	4,12	-5,76	4,04
Інтегральний показник, I			77,75	79,76	75,73	70,49	69,70

Інтерпретація результатів розрахунку узагальненого інтегрального показника здійснюється на основі класифікаційної характеристики фінансового стану підприємств (табл. 6)¹².

6. Види фінансового стану підприємств в залежності від значення інтегрального показника

Значення R	Фінансовий стан	Характеристика
Менше 0	Незадовільний фінансовий стан	Характеризується збитковою діяльністю, низьким рівнем ліквідності та залежністю від зовнішніх джерел фінансування.
0–38	Задовільний фінансовий стан	Низький рівень ефективності використання капіталу, характерна нестабільна структура капіталу та недостатній рівень ліквідності.
39–60	Стабільний фінансовий стан	Високий рівень прибутковості та оборотності активів при низькій платоспроможності та фінансовій стійкості.
61–99	Впевнений фінансовий стан	Показники, що характеризують фінансовий стан, знаходяться на оптимальному рівні.
Більше 99	Куражний фінансовий стан	Характеризується надвисоким рівнем прибутковості та платоспроможності. Частіше за все підприємства недовгий проміжок часу перебувають в такому стані, оскільки такий стан є виснажливим і ресурсомістким.

За даними, отриманими в результаті розрахунків, визначимо тип фінансового стану кожного з аналізованих підприємств у таблиці 7.

¹² Клементьева О.Ю. Удосконалення інтегральної оцінки фінансового стану промислового підприємства. *Культура народів Причорномор'я*. 2015. № 64. С. 55-59

7. Характеристика фінансового стану окремих переробних підприємств системи АПК Черкаської області

Рік	Z	Y	X	Тип фінансового стану	I	Фінансовий стан
ПАТ «Звенигородський сироробний комбінат»						
2014 р.	79,01	36,90	17,8	12 тип	133,72	Куражний фінансовий стан
2015 р.	44,79	24,10	14,84	8 тип	83,73	Впевнений фінансовий стан
2016 р.	51,42	17,10	10,72	8 тип	79,24	Впевнений фінансовий стан
2017 р.	49,50	27,00	15,64	8 тип	92,14	Впевнений фінансовий стан
2018 р.	56,24	24,30	14,64	8 тип	95,18	Впевнений фінансовий стан
ПрАТ «Черкаський комбінат хлібопродуктів»						
2014 р.	12,67	9,00	17,8	8 тип	15,99	Задовільний фінансовий стан
2015 р.	15,42	9,50	14,84	8 тип	33,59	Задовільний фінансовий стан
2016 р.	24,11	10,10	28,2	8 тип	46,43	Нестабільний фінансовий стан
2017 р.	22,63	10,00	17,92	8 тип	30,27	Задовільний фінансовий стан
2018 р.	9,99	10,20	24,92	8 тип	27,64	Задовільний фінансовий стан
ПАТ «Ватутінський м'ясокомбінат»						
2014 р.	74,43	8,60	-5,28	5 тип	77,75	Впевнений фінансовий стан
2015 р.	61,60	16,20	1,96	6 тип	79,76	Впевнений фінансовий стан
2016 р.	53,40	18,20	4,12	8 тип	75,73	Впевнений фінансовий стан
2017 р.	62,85	13,40	-5,76	8 тип	70,49	Впевнений фінансовий стан
2018 р.	52,05	13,60	4,04	8 тип	69,70	Впевнений фінансовий стан

Комплексна оцінка фінансово-господарської діяльності досліджуваних підприємств з використанням інтегрального показника дозволила позиціонувати

фінансовий стан ПАТ «Ватутінський м'ясокомбінат» як впевнений впродовж всього аналізованого періоду. Це означає, що значення майже всіх показників, що характеризують фінансовий стан, знаходяться в межах оптимальних значень. У 2014–2015 рр. на цьому підприємстві спостерігались диспропорції в структурі капіталу, що призводило до втрати фінансової незалежності, однак надалі ситуацію вдалося дещо стабілізувати. Позитивно можна охарактеризувати і позицію ПАТ «Звенигородський сироробний комбінат», значення інтегрального показника фінансового стану якого є вищими, ніж у підприємств, які порівнюються. В 2014 р. на цьому підприємстві спостерігався високий рівень прибутковості та платоспроможності. Однак такий стан тримається недовгий проміжок часу, оскільки такий він є виснажливим і ресурсомістким. Найгірша ситуація склалась у ПрАТ «Черкаський комбінат хлібопродуктів», де за результатами аналізу виявлено задовільний фінансовий стан, для якого характерними є низький рівень ефективності використання капіталу, нестабільна структура капіталу та недостатній рівень ліквідності. Отриманий за результатами господарювання підприємства збиток у 2017 р. спричинив погіршення фінансового стану до незадовільного рівня, низький рівень ліквідності та залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Підсумовуючи, слід зазначити, що умови функціонування переробних підприємств АПК характеризуються нестабільністю та непрогнозованістю, тому проблема вирішення комплексу питань забезпечення їх стійкого фінансового стану набуває особливого значення. Виходячи з проведеного дослідження, можна стверджувати, що універсальність та адекватність запропонованої моделі дозволяє покласти її в основу прогнозування фінансового стану підприємства. За своєчасного розроблення та впровадження заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану в довготерміновому періоді, переробні підприємства можуть збільшити свій майновий потенціал, відновити платоспроможність та прибутковість.